

Zondag 8 maart 2020, internationale vrouwendag. Een feestdag voor vrouwen, een moment ook om strijdpunten op te lijsten, ook voor de journalistiek. De VVJ vroeg hoofdredacties, journalisten en de academische wereld om een reflectie op vijf kwesties van genderongelijkheid in de journalistiek & beeldvorming in de media. Bij deze meteen een warme oproep om deze bekommernissen niet te parkeren op één dag, maar ze elke dag ter harte nemen. Volgend jaar evalueren we opnieuw! Happy #InternationalWomensDay!

Charlotte Michils, juridisch adviseur VVJ/AVBB

#IWD2020 #InternationalWomensDay #EachforEqual

#1 Meerstemmigheid in de journalistiek & beeldvorming

Vrouwen zijn als expert nog altijd ondervertegenwoordigd in de media. Ook Vlaamse media kozen in 2019 weer voor hetzelfde kransje van hoofdzakelijk mannen, zo blijkt uit cijfers van het Brusselse pr-bureau FINN. Tijd voor verandering, maar hoe pakken we dat best aan?

Hanne Vandenberghe

Postdoctoraal onderzoeker en docente aan Instituut voor Mediastudies (KULeuven)

"Het is absoluut geen nieuw gegeven dat vrouwen in (nieuws)media ondervertegenwoordigd zijn in verhouding tot mannen. Decennia lang toont onderzoek aan dat mannen drie tot vier keer meer het woord krijgen dan vrouwen. Het Global Media Monitoring Project (GMMP) bijvoorbeeld bewijst dit voor honderd landen wereldwijd, en dat voor zowel radio en televisie als kranten. In Vlaanderen is het niet anders. Ongeveer 1 vrouwelijke expert tegenover 4 mannen kregen in het tv-journaal op VRT en VTM een stem, in De Standaard en Het Laatste Nieuws was dit 1 vrouw in verhouding tot 5 mannen (cijfers uit 2013). Maar meer vrouwen in de (nieuws)media krijgen, is absoluut geen eenvoudige puzzel. Op zoek naar een verklaring klopte ik aan bij Vlaamse krantenjournalisten. Eén van de verklaringen is dat vrouwen snel de boot afhouden omdat 'ze niet genoeg expertise hebben', terwijl mannen eerder tafelspringers zijn. Misschien moeten mannen meer bescheidenheid aan de dag leggen en vrouwen net minder?

Een andere verklaring is dat vrouwen minder hoge functies bekleden. Dat is uiteraard niet gelogen. Maar ook daar zit de vrouwelijke bescheidenheid wel voor iets tussen. Onderzoek toont namelijk aan dat vrouwen in vergelijking met mannen, minder snel geneigd zijn om opslag te vragen, ook al hebben ze dezelfde kwaliteiten en jaren dienst op de teller staan.

Een deel van de oplossing ligt natuurlijk ook bij de journalisten zelf. Minder terugvallen op het vaste lijstje van contactpersonen en bijvoorbeeld eens de Expertendatabank raadplegen blijft een goed advies.

Een kant-en-klare oplossing is er dus niet, maar misschien moeten we als vrouw meer denken dat we gerust wel iets te vertellen hebben. Meteen ook de reden waarom ik hier sta met deze quote. Want eerlijk is eerlijk, ik dacht eerst 'oei, daar weet ik toch niets over?'"

Ingrid Lambrecht

Doctoraatsstudent in de rechten bij het Centre for IT & IP Law (CiTiP – KU Leuven – imec) over online mediapluralisme

"Binnen het kader van het Europese Media Pluralism Project zoek ik ieder jaar, naast een heleboel andere zaken, naar de inclusie van vrouwen in de media. Hoewel de resultaten in de lift zitten, is er zeker nog werk aan de winkel. Voor mijn zoektocht doe ik een beroep op verscheidene, vaak vrouwelijke, onderzoekers. Maar dit onderzoek zou toch meer ondersteuning moeten krijgen vanwege de overheid. De mediaregulator van de Franstalige gemeenschap publiceert bijvoorbeeld ieder jaar metingen over sociale inclusie van (minderheids-)groepen, zo ook van vrouwen. Voor mij hoeft de Vlaamse mediaregulator dit niet per se ook te doen, maar de problematiek zou wel best hoger op de prioriteitenlijst mogen komen. We zouden bijvoorbeeld meer kunnen investeren in onderzoek naar waar de knelpunten zich precies situeren.

Uit dialoog met sommige redacteurs kwam bijvoorbeeld naar voren dat vrouwelijke experten even vaak zouden worden uitgenodigd, maar veel vaker 'vriendelijk bedankten'. Het lijkt me interessant de onderliggende redenen verder uit te spitten. Mijn persoonlijke ervaring leert me dat ik veel vaker door journalisten werd gevraagd om zaken te duiden toen ik nog onderzoek deed over de bescherming van kinderen online. Sinds mijn onderzoek verschoof naar online nieuwsdiversiteit is die vraag sterk verminderd, hoewel het onderwerp niet minder actueel is. Hetzelfde zie ik rond mij gebeuren: zo zijn er bijvoorbeeld best wel veel collega's beslagen in onderwerpen als cybersecurity, surveillance, privacy, smart networks, identity management enzomeer. Onderwerpen die weinig tot niet worden geassocieerd met vrouwelijke experten. De expertise is er dus wel, nu nog de vraag."

Griet De Craen

Hoofdredacteur Radio en Maatschappij & Wetenschap VRT NWS

"Bij VRT NWS besteden we al enkele jaren veel aandacht aan diversiteit in al zijn vormen. We willen in onze berichtgeving nauw aansluiten bij hoe de Vlaamse samenleving er vandaag uitziet.

Dat betekent dat we bijvoorbeeld extra aandacht hebben voor vrouwelijke gasten en experts en voor mensen met een migratie-achtergrond.

Uit de laatste meting bleek dat slechts 36% van de gasten en sprekers in nieuwsprogramma's op tv een vrouw is. We willen dat aandeel absoluut hoger krijgen. Sinds enkele maanden zijn we mee gestapt in het 50:50-project van BBC. We proberen om in zo veel mogelijk nieuws- en informatieprogramma's te evolueren naar een 50:50-verhouding tussen mannen en vrouwen. Met dien verstande dat we de spelers die we zelf niet kunnen kiezen, hier niet in meetellen. Concreet: als we een item maken over de Vlaamse minister-president, dan gaat het nu eenmaal om een man en is dat geen vrije keuze van de journalist. Maar als we een expert zoeken om duiding te geven bij een nieuwsverhaal, kunnen we wél bewust voor een vrouwelijke wetenschapper kiezen. We organiseren ook netwerkmomenten om onze databank met vrouwelijke experts met migratieachtergrond uit te breiden."

Jo Buggenhout
Chef Buitenland / Deontologie VTM NIEUWS

"Hoewel we geen voorstanders zijn van 'quota', kan het hier en daar, nu en dan inderdaad beter. Uitgangspunt moet wel blijven dat je gaat voor de 'beste' en vooral meest relevante expert. Als dat toevallig een man is, mag die daar nu ook geen slachtoffer van worden. Maar het klopt dat we mogelijk al eens vastroesten aan de vlotst bereikbare expert, en soms kan er best wat meer moeite gedaan. Zo valt op dat de in Vlaanderen opgevoerde politicologen haast uitsluitend mannen zijn, terwijl moeilijk te geloven is dat er geen relevante dames beschikbaar zijn. Er zijn 'straffe' vrouwelijke politici en 'straffe' vrouwelijke politiek journalisten, en allicht ook 'straffe' vrouwelijke politicologen, maar die moeten we dan wel een kans geven. Intern valt het overigens zeer mee, in álle domeinen hebben we zeer straffe madammen op de vloer én op het scherm, dat moet dus ook kunnen met de experts die we opvoeren."

Selma Franssen
Freelancejournalist, voormalig redactiechef Charlie Magazine

"Wereldwijd was in 1995 één op de zes personen in het nieuws een vrouw, in 2010 was dit één op de vier. Deze positieve evolutie is tussen 2010 en 2015 echter gestagneerd. Ook zijn er grote verschillen in hoe vrouwen en mannen in beeld komen. Van de 'gewone burgers' die in beeld komen, is in Europese media circa 40% vrouw. Van de woordvoerders en de experts die in het nieuws komen, is slechts 20% een vrouw.

Media die willen inzetten op expertendiversiteit, kunnen daarmee beginnen door zelf te turven wie ze aan het woord laten en hoe. Deel deze cijfers met collega's

om ze te motiveren werk te maken van meer diversiteit. Deel ook contacten van interessante, nieuwe deskundigen. Het zoeken naar nieuwe stemmen en het interviewen van experts die weinig media-ervaring hebben, kost soms meer inspanning dan een telefoontje naar een bekende expert die moeiteloos vijf quotes uit zijn mouw schudt. Redacties kunnen beslissen om daar tijd voor vrij te maken.

Houd er rekening mee dat vrouwen – in het bijzonder vrouwen van kleur – die een platform hebben in de media, of dat nu als redacteur of opiniemaker is, vaker slachtoffer zijn van bedreigingen. Uit een analyse van de eigen online commentarenssectie van *The Guardian*, bleek dat van de tien auteurs die de meeste haatberichten ontvingen, er acht vrouwen zijn. De twee mannen in de top tien zijn zwarte mannen. Het Internet Health Report (2019) bevestigt dit beeld op grotere schaal. Haatreacties kunnen ertoe leiden dat mensen niet in de media willen verschijnen. Je kan ze niet voorkomen, maar je kan er als redactie wel bewust mee omgaan. Vermijd polariserende clickbaitkoppen, modereer haatcomments op de sociale media van jouw medium en sta klaar voor jouw columnisten wanneer ze haat over zich heen krijgen."

#2 Gender Pay Gap

De vijfjaarlijkse studie van de UGent, ULB en Université de Mons naar het profiel van de Belgische journalist wees in 2018 uit dat vrouwen maandelijks gemiddeld bijna 13,6% minder verdienen dan hun mannelijke collega's voor dezelfde functie en dezelfde anciënniteit. Dat verschil is gelijkaardig aan wat in 2013 werd vastgesteld. Hoe is het gesteld in andere Europese landen en wat kan er aan gedaan?

Renate Schroeder

Directeur EFJ (Europese Federatie van Journalisten)

"Europees Commissievoorzitter Ursula von der Leyen heeft zich geëngageerd om de *gender pay gap* aan te pakken tijdens haar ambtstermijn. In het verlengde daarvan kondigde Helena Dali, EU-commissaris voor Gelijkheid, ook al bindende maatregelen aan voor transparante vergoedingen. Zonder transparantie over vergoedingen kan de *gender pay gap* immers niet worden gedicht.

En die loonkloof is in Europa helaas nog overal aanwezig, ook in de journalistiek, en al zeker als het gaat om hogere functies. Denk maar aan het recente schandaal bij de BBC, nochtans een openbare omroep met een toch duidelijke opdracht inzake diversiteit en gelijkheid. Een rechter erkende dat presentator Jeremy Vine zes keer meer kreeg betaald dan zijn vrouwelijke collega Samira Ahmed, en dat voor hetzelfde werk. De zaak werd ondersteund door de Britse journalistenbond en toont aan hoe belangrijk het is om te vechten voor gelijke vergoedingen en om wantoestanden in de openbaarheid te brengen.

Cijfers tonen aan dat de loonkloof tussen man en vrouw in bijna een derde van de Britse mediabedrijven is toegenomen. Uit een analyse van de *Press Gazette* blijkt dat de *gender pay gap* in 11 nieuwsorganisaties toenam en in 22 daalde (maar desondanks nog altijd positief uitviel voor mannen). In één nieuwsbedrijf bleef de kloof gelijk en in 2 nam ze toe in het voordeel van vrouwen. Onderzoek in Duitsland wees uit dat het probleem groeit naarmate de anciënniteit stijgt, mede door het feit dat vrouwen minder doorgroeien tot managementfuncties. Door de band genomen zouden mannelijke journalisten 5,6% meer verdienen. Weinig verwonderlijk is ook dat freelancejournalisten slechter af zijn dan hun loontrekkende collega's. Ook in Oostenrijk manifesteert de loonkloof zich bij de publieke omroep en tekent zich een man-vrouw-onderscheid af van 14%. Ook hier weer de bevinding dat het verschil groter wordt in de hogere regionen. In Spanje is het probleem groter in private dan in publieke media, met cijfers als 6-7% versus 16%.

In Finland is er beter nieuws te rapen en is er nagenoeg geen loonkloof meer, maar eens de beroeps carrière is afgerond, ontvangen vrouwen slechts drie vierden van het pensioen van hun mannelijke collega's. In Centraal- en Oost-Europa staan de zaken er slechter voor met nagenoeg geen collectieve overeenkomsten of vakbonden die ijveren voor transparante vergoedingen of *equal pay*. Voor de EFJ is het dichten van de loonkloof een absolute prioriteit."

Inger Høedt-Rasmussen

Doctor in de rechten en verbonden met de Legal Human Academy en
Copenhagen University

"In de jaren '70 leefde het gevoel veel meer dan nu dat de *gender pay gap* uit de wereld kon worden geholpen. We zien nu dat er in tal van beroepsgroepen meer vrouwen instromen dan vroeger en toch moeten we vaststellen dat de loonverschillen er nog steeds zijn. Erger nog, er lijkt wel een vorm van begrip te zijn voor het feit dat mannen en vrouwen verschillend betaald worden voor hetzelfde werk.

Kan nieuwe wetgeving hier soelaas bieden? Het is mijn overtuiging dat wetgeving alleen niet genoeg is. Je moet ook een mentaliteitswijziging hebben. Er is teveel wetgeving die niet wordt afgedwongen. In Denemarken bijvoorbeeld, het land waar ik woon, heb je cao's die barema's vastleggen. Daarnaast heb je ook het recht om looninformatie op te vragen van iedereen die werkt in de openbare sector. Dat ziet er goed uit, maar in realiteit krijg je nog altijd grote verschillen in loon en dat komt omdat men het niet fundamenteel eens is met het principe van gelijk loon voor gelijk werk. Bovendien leggen die cao's enkel minimumlonen vast waar je niet mag onder gaan, maar wel kunt boven gaan. In de praktijk zie je overigens ook dat er extra vergoedingen worden uitgereikt voor al dan niet bestaande jobs. Die vergoedingen kunnen bovendien ook in het zwart gebeuren. Tot slot zijn mannen ook vocaler op dit vlak: ze durven sneller op tafel kloppen om hun loon te doen stijgen. Met andere woorden: juridische tools zijn absoluut waardevol, maar er is ook een minimum aan activisme nodig. Zonder besef dat het niet OK is om mannen en vrouwen verschillend te vergoeden voor hetzelfde werk, kom je er gewoon niet."

#3 Braindrain

De vijfjaarlijkse studie van de UGent, ULB en Université de Mons naar het profiel van de Belgische journalist wees in 2018 uit dat de vervrouwelijking van de beroepsgroep terugliep ten opzichte van 2013. Voor de Nederlandstalige beroepsgroep zakte het aandeel van 32% in 2013 tot 28% in 2018. Het genderonevenwicht is duidelijk leeftijdgerelateerd: waar in de leeftijdsgroep tot 34 jaar het aandeel vrouwen bijna de helft bedraagt (44,6%), daalt het daarna snel. We vroegen een coördinator van het onderzoek om verduidelijking en legden ons oor te luister bij een loontrekkende en een zelfstandige journalist.

Sarah Van Leuven

Professor bij de vakgroep communicatiewetenschappen van de Universiteit Gent, directeur van het Center for Journalism Studies

"Een belangrijke reden waarom vrouwen de journalistiek verlaten vanaf hun 35ste is de moeilijkheid om de job te combineren met een gezinsleven en de zorg voor kinderen, die nog vaak op de schouders van de moeder terecht komt. Uit onderzoek blijkt dat vrouwen die toch in het beroep blijven na hun 35ste vaker single en kinderloos zijn dan mannelijke journalisten in diezelfde leeftijdscategorie. Ze werken ook vaker parttime dan hun mannelijke collega's. Dat is ook een van de redenen waarom vrouwelijke journalisten meer vertegenwoordigd zijn in de magazinesector, die een ander publicatieritme heeft dat dichter aansluit bij een 'gewone' 9-to-5-job. Vrouwelijke journalisten die moeder zijn geworden, ervaren ook dat ze tegen een aantal vooroordelen opbotsen op de redactie en meer moeilijkheden ervaren om door te groeien naar leidinggevende posities.

Work-life balance is een thema dat op de meeste redacties nog niet leeft, zeker in deze tijden van 24/7-nieuwsvoorziening, laat staan dat er formele maatregelen voorzien zijn ter ondersteuning en bevordering van een gezonde balans tussen werk en privéleven. In de journalistiek overheerst het idee dat het nieuws niet pauzeert en dat een journalist altijd beschikbaar moet zijn. Vaak zijn tegemoetkomingen het gevolg van goodwill van leidinggevenden, en roepen ze ook negatieve reacties op van collega's. Er is nood aan meer structurele ondersteuning op redacties, zoals het stimuleren van telewerk en ouderschapsverlof voor zowel vrouwelijke als mannelijke journalisten. Daarnaast is er ook nood aan een algemene verandering in de maatschappij waarbij mannen meer mee gaan instaan voor de zorg voor kinderen, waardoor vrouwen meer ruimte krijgen om hun job uit te oefenen."

Kris Van Haver
Journalist De Tijd

"De combinatie tussen werk en gezin is en blijft een moeilijke dobber. Het is een bijna dagelijkse strijd voor wie gebeten is door de journalistiek. Lange en onregelmatige werkdagen zijn nu eenmaal moeilijk combineerbaar met de openingsuren van crèches. De bel in kleuter- en lagere scholen gaat in het holst van de dag en de zoektocht naar opvang tijdens vakantieperiodes en ziekte is slopend.

Onderzoek toont aan dat de zorg voor kinderen nog altijd in de eerste plaats op de schouders van de moeder terechtkomt. We slagen er in de media anno 2020 nog niet in de vele stereotypen te doorbreken inzake diversiteit op de werkvloer en gelijkheid man-vrouw. Bij de hoofdredacties is het glazen plafond wel doorbroken. Maar verantwoordelijke functies zoals nieuwsmanagement of coördinatie van de krant, gaan nog steeds grotendeels naar mannelijke collega's. Vrouwen moeten nog altijd meer bewijzen wat ze waard zijn dan hun mannelijke collega's of krijgen, al dan niet sluiks, bakken kritiek te verwerken.

Opkomen voor je eigen job en kansen begint thuis. Ik zie gelukkig steeds meer jonge mannelijke collega's die via ouderschapsverlof of afspraken op het werk kiezen voor het delen van de verantwoordelijkheid voor een jong gezin.

Structurele oplossingen voor een gezonde balans tussen werk en privéleven ontbreken nu. Dat is problematisch. De aanhoudende stroom nieuws, het bedienen van meerdere kanalen en de nood aan permanente bereikbaarheid zorgen voor een gigantisch grote werkdruk. Die problemen moeten aangepakt worden, al was het maar om mannen en vrouwen van alle leeftijden op de werkvloer een burn-out te besparen."

Ann-Marie Cordia
Freelancejournalist en eindredacteur voor o.a. De Morgen, NINA en Goed Gevoel

"Ik vermoed dat veel journaliste, of ze nu in loondienst zijn of niet, ermee stoppen als ze aan kinderen toe zijn. Ik denk dat het probleem vooral in de werkuren zit: vaak van vroeg tot laat en vooral erg onvoorspelbaar. Als je als koppel begint aan kinderen, is het dikwijls de partner die het minst verdient die een stap terugzet. Niet zelden is dat de vrouw, daar hoef ik geen tekeningetje bij te maken.

Of de zogenaamde *motherhood penalty* voor België geldt, weet ik niet, maar vrouwen zouden na de geboorte van een kind minder kans maken op loonopslag, terwijl dat bij mannen net omgekeerd is. De reden? Werkgevers redeneren dat zo'n jonge vader die promotie echt kan gebruiken, nu hij een gezin heeft, terwijl ze van jonge moeders net verwachten dat ze minder beschikbaar zullen zijn door hun zorg voor het gezin.

Als freelancer ben ik na de geboorte van mijn kinderen alleszins veel sneller – al na acht weken – terug aan de slag gegaan dan een moeder in loondienst. Het voordeel is dat je er zo nooit helemaal uit bent. Ik genoot ook van de

flexibiliteit om ons kind van de crèche te gaan halen omdat ik thuis werkte. Mijn vriend kon dat niet omdat hij tot 20 uur 's avonds op kantoor moest blijven. Minder fijn: het jaar nadat ik een kind heb gekregen, zijn mijn inkomsten gehalveerd. Omdat ik minder werkte en minder goed betaalde opdrachten had. Op dit moment zijn mijn twee kinderen bijna vier en zes, en werk ik opnieuw meer en verdien ik genoeg. Al blijf je als freelancer natuurlijk altijd financieel kwetsbaar.

Een voordeel van freelancen is dat ik kan kiezen wanneer ik werk of niet. Dat kunnen journalisten in loondienst minder gemakkelijk. In die zin hebben ze het misschien juist moeilijker dan freelancers om hun job te combineren met hun gezinsleven. Het blijft ook een erg competitieve sector. Ik kan me voorstellen dat je sneller afhaakt als je een paar jaar slapeloze nachten combineert met voltijdse journalistiek.

De enige echte oplossing volgens mij? Een partner die thuis evenveel doet voor de kinderen en het huishouden als jijzelf. Nadat mijn vriend wegging bij het kantoor met de late uren en zijn eigen zaak begon, is ons leven er ongelooflijk op vooruitgegaan. Omdat hij nu ook veel flexibeler is. Al blijft de hulp van grootouders onontbeerlijk voor ons."

#4 Online intimidatie

Journalisten zijn vaak het doelwit van online intimidatie. Vrouwen krijgen het daarbij extra hard te verduren omdat ze ... vrouw zijn. Daardoor wordt de kritiek vaak persoonlijker en minder feitengerelateerd. Een studie van de IFJ (Internationale Federatie van Journalisten) in 2019 wees uit dat 38% van de vrouwelijke slachtoffers zichzelf begon te censureren uit vrees voor negatieve reacties online. Online intimidatie is een gevaar voor het psychosociaal welzijn van journalisten maar ook voor de persvrijheid en de democratie. Wat kunnen we eraan doen?

Sara De Vuyst

Postdoctoraal onderzoeker bij de vakgroep communicatiewetenschappen van de Universiteit Gent

"Bij online intimidatie kunnen diverse partijen journalisten ondersteunen: collega's, redacties, sociale mediaplatformen, overheden en beroepsverenigingen. Veel initiatieven komen op dit moment van journalisten zelf. Zo zijn er netwerken opgericht door vrouwelijke journalisten om ervaringen over online intimidatie uit te wisselen en te zoeken naar oplossingen. Vrouwelijke journalisten kunnen er terecht met vragen over digitale veiligheid, training en omgangsstrategieën met online intimidatie. Ook beroepsverenigingen zouden deze functie kunnen opnemen. Redacties blijven op dit moment nog vaak op de achtergrond in dit verhaal. Zij zouden een nultolerantiebeleid kunnen voeren rond online intimidatie en ervoor zorgen dat journalisten en freelancers die ermee geconfronteerd worden, toegang hebben tot psychologische steun en advies bij het indienen van klachten. Het is ook belangrijk dat dit onderwerp bespreekbaar is op de redactie. Als journalisten openlijk kunnen praten over hun ervaringen, kunnen collega's en leidinggevenden meer zicht krijgen op de omvang en frequentie van dit probleem.

Verder blijkt uit onderzoek dat journalisten het gevoel hebben dat zij niet beschermd worden door sociale mediaplatformen. De technische opties die aangeboden worden om seksistische, racistische of andere kwetsende reacties te rapporteren of te blokkeren zijn te beperkt en worden vaak niet opgevolgd. Het is belangrijk dat sociale mediaplatformen gebruikers voldoende informeren over servicevoorwaarden en de juiste gevolgen geven aan overtredingen om zo een veilige ruimte te garanderen.

Overheden kunnen een duidelijk signaal geven door online intimidatie te erkennen als een bedreiging op de vrijheid van de media. Zij kunnen ook investeren in het opleiden van politie instanties met het oog op een betere bijstand aan journalisten die geconfronteerd worden met online intimidatie."

Barbara Trionfi

Executive Director IPI (International Press Institute)

"Hulp bieden aan journalisten die het doelwit zijn van online intimidatie, doe je eerst en vooral door hen bewust te maken van de ernst van het probleem. Cyberbullying is niet *part of the job*, het is niet iets wat je erbij moet nemen. Het is belangrijk dat we dat men zijn allen gaan inzien. Er moet een duidelijke boodschap komen dat cyberbullying dient om journalisten het zwijgen op te leggen door ze over de rand te drijven en twee keer te laten nadenken alvorens iets te publiceren.

Daarbij komt dat vrouwen aanvallen gewoon nog makkelijker is in een samenleving als de onze, waar genderdiscriminatie en latente misogynie nog steeds *bon ton* zijn. Dergelijke aanvallen op sociale media worden via algoritmes ook gepusht door de aandacht die ze krijgen.

IPI heeft verschillende tools ontwikkeld in de strijd tegen online intimidatie. Essentieel is dat redacties reageren op een systematische manier en goed beseffen dat cyberintimidatie niet alleen kan escaleren tot fysiek geweld maar ook dat de geloofwaardigheid van journalisten en de journalistiek op het spel staat. Met andere woorden, structurele ondersteuning op de redactie en steun van peers zijn essentieel om het probleem aan te pakken. Maar de allereerste stap is die van bewustmaking en het bespreekbaar maken van het probleem. Meer info op <https://newsrooms-ontheline.ipi.media/>"

Griet De Craen

Hoofdredacteur Radio en Maatschappij & Wetenschap VRT NWS

"Het klopt inderdaad dat onze journalisten (en hun omgeving) soms het slachtoffer worden van online intimidatie, meestal door personen of groepen die zich benadeeld voelen door kritische berichtgeving. Op sociale media gaat het soms om duidelijk georkestreerde aanvallen van zogenaamde trollen. We hebben dat bijvoorbeeld gezien in de nasleep van de Schild & Vrienden-reportage van *Pano*. Om eerlijk te zijn merken we hier weinig verschil op tussen vrouwelijke en mannelijke journalisten: het komt bij allebei voor. We proberen journalisten die daar het slachtoffer van worden, zo goed mogelijk te begeleiden en ook professionele hulp aan te bieden als dat nodig is. We waken er uiteraard over dat dergelijke intimidaties onze berichtgeving nooit beïnvloeden. Wanneer de bedreigingen echt ver gaan en concreet worden, dienen we een klacht in bij de politie."

Jo Buggenhout

Chef Buitenland / Deontologie VTM NIEUWS

"Journalisten worden al eens online geïntimideerd, vrouwen én ook mannen. Vijf jaar geleden al werd internationaal alarm geslagen in een OVSE-rapport, en het fenomeen is blijkbaar nog toegenomen. Allicht omdat we nog net iets vaker online zitten, en omdat zij die er behoefte aan hebben te beledigen, te beschimpen en te intimideren zich misschien ook wel gesteund voelen door 'de Trumps van deze wereld'. De grenzen online zijn dermate verlegd, dat er voor sommigen geen grenzen meer zijn. En dan moet je ingrijpen. *HLN.be* bijvoorbeeld is jaren geleden al nóg beter en strenger gaan modereren en geeft enkel ruimte aan zinvolle en respectvolle reacties. Alleen zo krijg je een verantwoord maatschappelijk debat, zonder haatdragende teneur, ook ten aanzien van de journalist.

Tegelijk blijkt uit navraag bij de vrouwelijke journalisten van VTM Nieuws - de meesten van hen zijn ook nog eens TV-gezichten en lopen dus nog vaker in the picture dan andere collega's - dat het voor hen uiteindelijk 'wel meevalt'. Er is soms een vileine reactie, die de vrouw en niet de bal speelt, en beledigende twitteraars kan je gelukkig nog blokkeren. Helaas wel pas nadat je de bagger over je heen kreeg. Onze vrouwelijke politiek journalisten en opiniemakers hebben er het meest last van, en de scheldtirades beperken zich bij hen niet tot de inhoud maar zijn geregeld persoonlijk en beledigend. Het overkwam onze vrouwelijke VTM-Wetstraatreporter ook al op straat trouwens, *for that matter*. En onze Amerika-correspondente Greet De Keyser krijgt soms te maken met hetzelfde vrouwonvriendelijk probleem, vaak vanuit zowel radicaal linkse als extreemrechtse hoek. Op onze eigen mediaplatformen mag die bagger gewoon helemaal niet verschijnen en moet je dus modereren, maar ook op Facebook móet je er alles aan doen om een en ander meteen weg te halen. Dat vraagt inspanningen, maar sommige toestanden kunnen en mogen echt niet getolereerd. We moeten onze collega's maximaal beschermen, al helemaal in de uitoefening van hun vak. En waar nodig moet er trouwens ook echt een klacht ingediend, want 'laster en eerroof' kan ook niet naar journalisten toe."

#5 Seksisme jegens sportjournalistes

Sportjournalistes hebben vandaag nog steeds te kampen met seksisme. Sporters, publiek maar ook collega's leggen hen het vuur aan de schenen. Wat kan er aan gedaan?

Griet De Craen

Hoofdredacteur Radio + Maatschappij & Wetenschap VRT NWS

"Hierover horen we zelden klachten op onze sportredactie. Er werken wel veel meer mannen dan vrouwen bij Sporza, maar er zijn toch heel wat vrouwen die een mooie carrière opbouwen als sportjournalist. Denk maar aan Inge Van Meensel, Steffy Merlevede of Hermien Van Beveren. Dat zijn echt geen uitzonderingen meer. Als een vrouwelijke sportjournalist zich in bepaalde werkomstandigheden bedreigd of onderschat zou voelen, kan ze ondersteuning en hulp krijgen binnen de VRT. Zo zijn er vertrouwenspersonen in elke afdeling en staat onze dienst Welzijn ter beschikking van medewerkers die problemen ondervinden. Het klopt zeker dat de sportwereld in eerste lijn nogal mannelijk is. Maar we zenden bij Sporza ook steeds meer vrouwensport uit en stellen met plezier vast dat ons publiek daar veel interesse voor heeft."